

STANOWISKO RADY (UE) NR 5/2014 W PIERWSZYM CZYTANIU

w sprawie przyjęcia rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady zmieniającego rozporządzenie Rady (WE) nr 428/2009 ustanawiające wspólnotowy system kontroli wywozu, transferu, pośrednictwa i tranzytu w odniesieniu do produktów podwójnego zastosowania

Przyjęte przez Radę w dniu 3 marca 2014 r.

(2014/C 100/02)

PARLAMENT EUROPEJSKI I RADA UNII EUROPEJSKIEJ,

uwzględniając Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej, w szczególności jego art. 207,

uwzględniając wniosek Komisji Europejskiej,

po przekazaniu projektu aktu ustawodawczego parlamentom narodowym,

stanowiąc zgodnie ze zwykłą procedurą ustawodawczą ⁽¹⁾,

a także mając na uwadze, co następuje:

- (1) Rozporządzeniem Rady (WE) nr 428/2009 ⁽²⁾ nałożono wymóg skutecznej kontroli produktów podwójnego zastosowania podczas wywozu z Unii, tranzytu przez Unię lub dostawy do państwa trzeciego w wyniku usług pośrednictwa świadczonych przez pośrednika mającego miejsce pobytu lub siedzibę w Unii.
- (2) Aby umożliwić państwom członkowskim i Unii wywiązywanie się z międzynarodowych zobowiązań, w załączniku I do rozporządzenia (WE) nr 428/2009 określono wspólny wykaz produktów podwójnego zastosowania podlegających kontroli w Unii. Decyzje dotyczące produktów podlegających kontroli podejmowane są w ramach Grupy Australijskiej, Reżimu Kontrolnego Technologii Rakietowych, Grupy Dostawców Jądrowych, porozumienia z Wassenaar oraz konwencji o zakazie broni chemicznej.
- (3) Rozporządzenie (WE) nr 428/2009 stanowi, że wykaz produktów podwójnego zastosowania określony w załączniku I do tego rozporządzenia jest aktualizowany zgodnie z odpowiednimi zobowiązaniami i obowiązkami oraz wszelkimi ich modyfikacjami, które państwa członkowskie przyjęły jako członkowie międzynarodowych systemów nieproliferacyjnych i porozumień w sprawie kontroli wywozu lub w drodze ratyfikacji stosownych traktatów międzynarodowych.
- (4) Istnieje konieczność regularnej aktualizacji wykazu produktów podwójnego zastosowania określonego w załączniku I do rozporządzenia (WE) nr 428/2009 celem zapewnienia pełnej zgodności z międzynarodowymi zobowiązaniami w dziedzinie bezpieczeństwa, zagwarantowania przejrzystości oraz utrzymania konkurencyjności eksporterów. Opóźnienia w aktualizacji tego wykazu produktów podwójnego zastosowania mogą mieć negatywny wpływ na bezpieczeństwo oraz międzynarodowe wysiłki w zakresie nieproliferacji, jak również na działalność gospodarczą prowadzoną przez eksporterów w Unii. Jednocześnie techniczna natura tych poprawek oraz fakt, że poprawki te mają być zgodne z decyzjami podjętymi przez międzynarodowe systemy kontroli wywozu, oznaczają, że należy stosować w Unii przyspieszoną procedurę wprowadzania w życie koniecznych aktualizacji.
- (5) Rozporządzenie (WE) nr 428/2009 wprowadza generalne unijne zezwolenie na wywóz jako jeden z czterech rodzajów zezwoleń na wywóz dostępnych w ramach tego rozporządzenia. Generalne unijne zezwolenia na wywóz umożliwiają eksporterom z siedzibą w Unii wywóz pewnych określonych produktów do pewnych określonych miejsc przeznaczenia na warunkach przewidzianych w tych zezwoleniach.

⁽¹⁾ Stanowisko Parlamentu Europejskiego z dnia 23 października 2012 r. (Dz.U. C 68 E z 7.3.2014, s. 112) oraz stanowisko Rady w pierwszym czytaniu z dnia 3 marca 2014 r. Stanowisko Parlamentu Europejskiego z dnia ... [oraz decyzja Rady z dnia ...].

⁽²⁾ Rozporządzenie Rady (WE) nr 428/2009 z dnia 5 maja 2009 r. ustanawiające wspólnotowy system kontroli wywozu, transferu, pośrednictwa i tranzytu w odniesieniu do produktów podwójnego zastosowania (Dz.U. L 134 z 29.5.2009, s. 1).

- (6) W załączniku II do rozporządzenia (WE) nr 428/2009 określa się obecnie obowiązujące w Unii generalne unijne zezwolenia na wywóz. Biorąc pod uwagę charakter takich generalnych unijnych zezwoleń na wywóz, może zaistnieć potrzeba usunięcia z zakresu tych zezwoleń niektórych miejsc przeznaczenia, w szczególności w wypadku, gdy w wyniku zmiany okoliczności okaże się, że ułatwione transakcje eksportowe dotyczące określonego miejsca przeznaczenia nie powinny już być objęte zgodą na wywóz w ramach generalnego unijnego zezwolenia na wywóz. Takie usunięcie miejsca przeznaczenia z zakresu objętego generalnym unijnym zezwoleniem na wywóz nie powinno uniemożliwiać eksporterowi ubiegania się o inny rodzaj zezwolenia na wywóz na podstawie odpowiednich przepisów rozporządzenia (WE) nr 428/2009.
- (7) W celu zapewnienia regularnej i terminowej aktualizacji wspólnego wykazu produktów podwójnego zastosowania w zgodzie z obowiązkami i zobowiązaniami, które państwa członkowskie przyjęły na siebie w ramach międzynarodowych systemów kontroli wywozu, należy przekazać Komisji uprawnienia do przyjmowania aktów zgodnie z art. 290 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (TFUE) w odniesieniu do zmian załącznika I do rozporządzenia (WE) nr 428/2009 w zakresie określonym w art. 15 tego rozporządzenia. Szczególnie ważne jest, aby w czasie prac przygotowawczych Komisja prowadziła stosowane konsultacje, w tym na poziomie ekspertów.
- (8) W celu umożliwienia Unii szybkiego reagowania na zmianę okoliczności w zakresie oceny wrażliwości produktów wywożonych na podstawie generalnych unijnych zezwoleń na wywóz, należy przekazać Komisji uprawnienia do przyjmowania, zgodnie z art. 290 TFUE, aktów dotyczących zmian załącznika II do rozporządzenia (WE) nr 428/2009 odnośnie do usuwania miejsc przeznaczenia z zakresu objętego generalnym unijnym zezwoleniem na wywóz. Biorąc pod uwagę fakt, że takie zmiany powinny następować jedynie w reakcji na ocenę, z której wynika, że zwiększył się stopień ryzyka związanego z danymi produktami wywożonymi i że dalsze wykorzystywanie generalnych unijnych zezwoleń na wywóz w stosunku do tych towarów wywożonych mogłoby mieć natychmiastowy szkodliwy wpływ na bezpieczeństwo Unii i jej państw członkowskich, istnieje możliwość zastosowania przez Komisję trybu pilnego.
- (9) Przygotowując i opracowując akty delegowane, Komisja powinna zapewnić jednocześnie, terminowe i odpowiednie przekazywanie stosownych dokumentów Parlamentowi Europejskiemu i Radzie.
- (10) Należy zatem odpowiednio zmienić rozporządzenie (WE) nr 428/2009,

PRZYJMUJĄ NINIEJSZE ROZPORZĄDZENIE:

Artykuł 1

W rozporządzeniu (WE) nr 428/2009 wprowadza się następujące zmiany:

- 1) w art. 9 ust. 1 dodaje się akapity w brzmieniu:

„W celu zapewnienia, aby generalne unijne zezwolenia na wywóz opisane w załącznikach IIa-IIf obejmowały tylko transakcje niskiego ryzyka, Komisja jest uprawniona do przyjmowania aktów delegowanych zgodnie z art. 23a w celu usunięcia miejsc przeznaczenia z zakresu objętego tymi generalnymi unijnymi zezwoleniami na wywóz, jeżeli takie miejsca przeznaczenia stają się przedmiotem embarga na broń, jak określono w art. 4 ust. 2.

W przypadkach takiego embarga na broń, gdy szczególnie pilny charakter sprawy wymaga usunięcia określonych miejsc przeznaczenia z zakresu objętego generalnym unijnym zezwoleniem na wywóz, do aktów delegowanych przyjmowanych na podstawie niniejszego ustępu stosuje się procedurę przewidzianą w art. 23b.”;

- 2) w art. 15 dodaje się ustęp w brzmieniu:

„3. Komisja jest uprawniona do przyjmowania aktów delegowanych zgodnie z art. 23a dotyczących aktualizacji wykazu produktów podwójnego zastosowania określonego w załączniku I. Aktualizacji załącznika I dokonuje się w zakresie określonym w ust. 1 niniejszego artykułu. Jeśli aktualizacja załącznika I dotyczy produktów podwójnego zastosowania, które są wymienione również w załącznikach IIa-IIg lub IV, załączniki te odpowiednio się zmienia.”;

3) dodaje się artykuły w brzmieniu:

„Artykuł 23a

1. Powierzenie Komisji uprawnień do przyjmowania aktów delegowanych podlega warunkom określonym w niniejszym artykule.
2. Uprawnienia do przyjmowania aktów delegowanych, o których mowa w art. 9 ust. 1 i art. 15 ust. 3, powierza się Komisji na okres pięciu lat od dnia ... (*). Komisja sporządza sprawozdanie dotyczące przekazania uprawnień nie później niż dziewięć miesięcy przed końcem okresu pięciu lat. Przekazanie uprawnień zostaje automatycznie przedłużane na okresy tej samej długości, chyba że Parlament Europejski lub Rada sprzeciwią się takiemu przedłużeniu nie później niż trzy miesiące przed końcem każdego okresu.
3. Przekazanie uprawnień, o którym mowa w art. 9 ust. 1 i art. 15 ust. 3, może zostać odwołane w dowolnym momencie przez Parlament Europejski lub przez Radę. Decyzja o odwołaniu kończy przekazanie określonych w niej uprawnień. Decyzja o odwołaniu staje się skuteczna następnego dnia po jej opublikowaniu w *Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej* lub w określonym w tej decyzji późniejszym terminie. Nie wpływa ona na ważność już obowiązujących aktów delegowanych.
4. Niezwłocznie po przyjęciu aktu delegowanego Komisja przekazuje go równocześnie Parlamentowi Europejskiemu i Radzie.
5. Akt delegowany przyjęty na podstawie art. 9 ust. 1 i art. 15 ust. 3 wchodzi w życie tylko wówczas, gdy ani Parlament Europejski ani Rada nie wyraziły sprzeciwu w terminie dwóch miesięcy od przekazania tego aktu Parlamentowi Europejskiemu i Radzie lub gdy przed upływem tego terminu zarówno Parlament Europejski, jak i Rada poinformowały Komisję, że nie wniosą sprzeciwu. Termin ten przedłuża się o dwa miesiące z inicjatywy Parlamentu Europejskiego lub Rady.

Artykuł 23b

1. Akty delegowane przyjęte na podstawie niniejszego artykułu wchodzi w życie niezwłocznie i mają zastosowanie, dopóki nie zostanie wyrażony sprzeciw zgodnie z ust. 2. Przy przekazywaniu aktu delegowanego Parlamentowi Europejskiemu i Radzie podaje się powody zastosowania trybu pilnego.
2. Parlament Europejski lub Rada mogą wyrazić sprzeciw wobec aktu delegowanego zgodnie z procedurą, o której mowa w art. 23a ust. 5. W takim przypadku Komisja uchyla akt niezwłocznie po doręczeniu przez Parlament Europejski lub Radę decyzji o sprzeciwie.”.

Artykuł 2

Niniejsze rozporządzenie wchodzi w życie dwudziestego dnia po jego opublikowaniu w *Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej*.

Niniejsze rozporządzenie wiąże w całości i jest bezpośrednio stosowane we wszystkich państwach członkowskich.

Sporządzono w ...

W imieniu Parlamentu Europejskiego

...

Przewodniczący

W imieniu Rady

...

Przewodniczący

(*) Data wejścia w życie niniejszego rozporządzenia.

UZASADNIENIE RADY

I. WPROWADZENIE

W dniu 7 listopada 2011 r. Komisja przedłożyła Parlamentowi Europejskiemu i Radzie wniosek w sprawie rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady zmieniającego rozporządzenie (WE) nr 428/2009 ustanawiające wspólnotowy system kontroli wywozu, transferu, pośrednictwa i tranzytu w odniesieniu do produktów podwójnego zastosowania ⁽¹⁾.

Parlament Europejski przyjął stanowisko w pierwszym czytaniu w dniu 23 października 2012 r. ⁽²⁾.

Pakiet „Trade Omnibus”, który był wówczas przedmiotem negocjacji, również zawierał propozycje dotyczące aktów delegowanych mających znaczenie dla przedmiotowego wniosku. Aby zapewnić spójność między wspomnianymi rozporządzeniami a przedmiotowym wnioskiem uzgodniono, że należy poczekać na wynik negocjacji na temat pakietu „Trade Omnibus”.

W czerwcu 2013 r. osiągnięto kompromis w sprawie pakietu „Trade Omnibus” ⁽³⁾. Następnie kontynuowano negocjacje z myślą o osiągnięciu wczesnego porozumienia w drugim czytaniu dotyczącego przedmiotowego wniosku ⁽⁴⁾.

Podczas końcowego posiedzenia w dniu 17 grudnia 2013 r. w ramach nieformalnych rozmów trójstronnych współustawodawcy osiągnęli tymczasowe porozumienie w sprawie kompromisowego pakietu.

W dniu 21 stycznia 2014 r. Komisja Handlu Międzynarodowego (INTA) Parlamentu Europejskiego zatwierdziła wynik negocjacji trójstronnych.

W dniu 21 stycznia 2014 r. przewodniczący tej komisji wystosował do prezydencji pismo, w którym wskazał, że jeżeli Rada oficjalnie przekaze Parlamentowi swoje stanowisko w formie, w jakiej zostało ono przedstawione w załączniku do tego pisma, przewodniczący zaleci zgromadzeniu plenarnemu przyjęcie stanowiska Rady bez poprawek.

Na tej podstawie Coreper w dniu 29 stycznia 2014 r., a następnie Rada w dniu 11 lutego 2014 r. osiągnęli porozumienie polityczne w sprawie wniosku ⁽⁵⁾.

Uwzględniając wyżej wymienione porozumienie i w następstwie weryfikacji prawno-językowej, Rada przyjęła w dniu 3 marca 2014 r. stanowisko w pierwszym czytaniu, zgodnie ze zwykłą procedurą ustawodawczą określoną w art. 294 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (TFUE).

II. CEL

Celem proponowanego rozporządzenia jest zagwarantowanie regularnej i terminowej aktualizacji unijnego wykazu kontrolnego produktów i technologii podwójnego zastosowania w zgodzie z obowiązkami i zobowiązaniami, które państwa członkowskie przyjęły na siebie w ramach międzynarodowych systemów kontroli wywozu.

Ponadto aby dać UE możliwość szybkiego reagowania na zmianę okoliczności w zakresie oceny wrażliwości produktów wywożonych na podstawie generalnych unijnych zezwoleń na wywóz, rozporządzenie przewiduje usuwanie — gdyby okazało się to w pewnych przypadkach konieczne — miejsc przeznaczenia z zakresu takich zezwoleń, by zagwarantować, że zezwolenia te obejmują jedynie transakcje niskiego ryzyka.

III. ANALIZA STANOWISKA RADY W PIERWSZYM CZYTANIU

Rada zgodziła się z głównymi założeniami wniosku, jeżeli chodzi o procedurę aktualizacji unijnego wykazu kontrolnego (załącznik I) w drodze aktów delegowanych. Wprowadzono zmiany dotyczące następujących głównych zagadnień:

- uściślono zakres stosowania aktów delegowanych, jeżeli chodzi o usuwanie miejsc przeznaczenia z generalnych unijnych zezwoleń na wywóz, tzn. jeśli takie miejsca przeznaczenia stają się przedmiotem embarga na broń,
- okres przekazania uprawnień Komisji ustalono na pięć lat i będzie on automatycznie przedłużany,
- jeśli aktualizacje unijnych wykazów kontrolnych (załącznik I) dotyczą produktów podwójnego zastosowania, które są wymienione również w niektórych innych załącznikach do rozporządzenia, załączniki te mają być odpowiednio zmienione.

⁽¹⁾ Dok. 16726/11.

⁽²⁾ Dok. 15611/12.

⁽³⁾ Dok. 13284/13.

⁽⁴⁾ Dok. 11454/13 i 12203/13.

⁽⁵⁾ Dok. 5480/14.

Parlament Europejski, Rada i Komisja uznały ponadto we wspólnym oświadczeniu znaczenie ciągłego zwiększania skuteczności i spójności unijnego systemu kontroli wywozu strategicznych produktów, przy zapewnieniu wysokiego poziomu bezpieczeństwa i odpowiedniej przejrzystości bez zakłócania konkurencyjności i legalnego handlu produktami podwójnego zastosowania. Kwestia ta będzie nadal analizowana w kontekście obecnie prowadzonego przeglądu unijnej polityki kontroli wywozu produktów podwójnego zastosowania.

IV. PODSUMOWANIE

Stanowisko Rady w pierwszym czytaniu odzwierciedla kompromis osiągnięty w negocjacjach między Radą a Parlamentem Europejskim, w których pośredniczyła również Komisja. Kompromis ten został zatwierdzony przez przyjęcie porozumienia politycznego przez Coreper w dniu 29 stycznia 2014 r. i Radę w dniu 11 lutego 2014 r.

Przewodniczący Komisji Handlu Międzynarodowego w Parlamencie Europejskim zasygnalizował w swoim piśmie do prezydencji z dnia 21 stycznia 2014 r., że jeżeli Rada przekaze formalnie Parlamentowi swoje stanowisko w formie, w jakiej jest ono zawarte w załączniku do jego pisma, zaleci on wówczas, aby przyjąć na sesji plenarnej stanowisko Rady bez zmian, z zastrzeżeniem weryfikacji prawno-językowej, w drugim czytaniu Parlamentu.

Wspólne oświadczenie Parlamentu Europejskiego, Rady i Komisji w sprawie przeglądu systemu kontroli wywozu produktów podwójnego zastosowania

Parlament Europejski, Rada i Komisja uznają znaczenie ciągłego zwiększania skuteczności i spójności unijnego systemu kontroli wywozu strategicznych produktów, przy zapewnieniu wysokiego poziomu bezpieczeństwa i odpowiedniej przejrzystości bez zakłócania konkurencyjności i legalnego handlu produktami podwójnego zastosowania.

Trzy instytucje uważają, że konieczne jest unowocześnienie i dalsze uspojnienie systemu, aby móc sprostać nowym zagrożeniom i szybkim zmianom technologicznym, ograniczyć zakłócenia, stworzyć prawdziwy wspólny rynek dla produktów podwójnego zastosowania (ujednolicone równe warunki dla eksporterów) i nadal służyć państwom trzecim jako model kontroli wywozu.

W tym celu należy usprawnić proces aktualizacji wykazów kontrolnych (załączniki do rozporządzenia), udoskonalić analizę ryzyka i wymianę informacji, opracować ulepszone normy przemysłowe i zmniejszyć rozbieżności w procesie wdrażania.

Parlament Europejski, Rada i Komisja przyjmują do wiadomości kwestie dotyczące wywozu pewnych technologii informacyjno-komunikacyjnych (TIK), które mogą być wykorzystywane w związku z naruszeniami praw człowieka oraz aby zagrozić bezpieczeństwu UE — w szczególności technologii wykorzystywanych do masowego nadzoru, monitoringu, obserwacji, śledzenia i cenzurowania — jak również do powodowania wad oprogramowania.

W związku z tym rozpoczęły się konsultacje techniczne, w tym w ramach unijnych wzajemnych wizytacji dotyczących produktów podwójnego zastosowania, grupy koordynacyjnej ds. produktów podwójnego zastosowania i systemów kontroli wywozu, jak również nadal podejmowane są działania, aby zaradzić sytuacjom nadzwyczajnym przez zastosowanie sankcji (zgodnie z art. 215 TFUE) lub środków krajowych. Podejmowane będą również zintensyfikowane wysiłki, aby propagować umowy wielostronne w kontekście systemów kontroli wywozu, zostaną też przeanalizowane możliwości zajęcia się tą kwestią w kontekście obecnie prowadzonego przeglądu unijnej polityki kontroli wywozu produktów podwójnego zastosowania oraz w związku z przygotowaniem komunikatu Komisji. W tym kontekście trzy instytucje odnotowały porozumienie z dnia 4 grudnia 2013 r. osiągnięte przez państwa uczestniczące w porozumieniu z Wasenaar, aby przyjąć kontrole w odniesieniu do złożonych narzędzi nadzoru umożliwiających nieupoważnionym dostęp do systemów komputerowych oraz w odniesieniu do systemów nadzorowania sieci internetowych.

Parlament Europejski, Rada i Komisja zobowiązują się również do dalszego rozwijania obecnego "uniwersalnego" mechanizmu dla produktów podwójnego zastosowania niemieszczących się w załączniku I do rozporządzenia, aby jeszcze bardziej umocnić system kontroli wywozu i jego zastosowanie na jednolitym rynku europejskim.

Oświadczenie Komisji w sprawie aktów delegowanych

W kontekście niniejszego rozporządzenia Komisja przypomina o zobowiązaniu podjętym na mocy ust. 15 porozumienia ramowego w sprawie stosunków między Parlamentem Europejskim a Komisją Europejską, dotyczącym przekazywania Parlamentowi wszelkich informacji i pełnej dokumentacji na temat posiedzeń z udziałem ekspertów krajowych w ramach prac przygotowawczych nad aktami delegowanymi.

Oświadczenie Komisji w sprawie aktualizacji rozporządzenia

Aby zapewnić bardziej zintegrowane, skuteczne i spójne podejście europejskie do przemieszczania (wywozu, transferu, pośrednictwa i tranzytu) produktów strategicznych, Komisja jak najszybciej przedstawi nowy wniosek dotyczący uaktualnienia rozporządzenia.
